

FİZİK ANTROPOLOJİYE GİRİŞ

DERS 11

- 1933 Antropoloji Enstitüsü, İstanbul Fen Fakültesi
 - Antropoloji resmi olarak üniversite programına girmiştir.
- 1935 Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin kurulması
- 1962 Türk Antropoloji Enstitüsü yerine Paleantropoloji, Etnoloji ve Prehistorya kürsülerinin oluşturduğu Antropoloji Bilimleri Araştırma Enstitüsü kurulmuştur.
- Daha sonra etnoloji ve prehistorya kürsüleri ayrılmıştır.

- 15 Nisan 1960 yılında kürsü başkanı Hart, Sosyal Antropoloji ve Etnoloji adı altında bir bölümün kurulması için İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'na başvurmuş ve 1 Haziran 1960 yılında Sosyal Antropoloji ve Etnoloji Bölümü kurularak 1960-1961 ders yılında eğitim öğretime başlamıştır.
- 1959 yılında Mümtaz Turhan'ın çabalarıyla İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi'nde Sosyal Antropoloji ve Etnoloji Bölümü kurulmuş ve bölüm başkanlığına C.W.H. Hart isimli Amerikalı bir antropolog getirilmiştir.

- Alan araştırmalarına önem veren Hart, öğrencileri uygulamalı antropoloji çalışmalarına yöneltmiş ve gecekondular, göç ve işçi sorunları incelenmiştir.
- Türkiye'de sosyal/kültürel antropoloji 1980 sonrasında yoğunlukla gecekondulaşma, kentleşme, nüfus planlaması, iç ve dış göçler, çevre ve kadın sorunlarına yoğunlaşmıştır.
- Türkiye'deki Antropoloji Bölümünü bünyesinde bulunduran diğer bir üniversite Hacettepe Üniversitesi'dir.
- Bu üniversitede 1973 yılında Doç.Dr. Bozkurt Güvenç ve aynı bölümden arkadaşı olan Ali Rıza Balaban Sosyoloji Bölümünden ayrılarak Sosyal Antropoloji Bölümü'nü Fen Edebiyat Fakültesinde kurmuşlar, 1980 yılında bölümün adını Antropoloji Bölümü olarak değiştirilmiştir.

- Antropoloji eğitiminde 1970'li yılların sonlarından sonra Ankara, Hacettepe ve İstanbul Üniversiteleri öne çıkmaktadır.
- Bu tarihlerde, sosyal antropoloji çalışmalarının yanı sıra, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izni dahilinde başlatılan kazı çalışmaları ile paleoantropoloji çalışmaları da hız kazanmıştır.
- Küçük Asya olarak nitelendirilen Anadolu, Asya-Avrupa-Afrika arasındaki göç yolları üzerinde bulunan bir kara köprüsü olarak tarih boyunca canlıların biyolojik geçmişinde önemli bir yere sahi olmuştur.

- 1965-1970 yılları arasında Türk ve Alman jeologların birlikte gerçekleştirdiği linyit araştırmaları sırasında, çok zengin omurgalı hayvanların yanı sıra primat fosilleri de içeren alanlar ardı ardına tespit edilmiştir.
- Bu araştırmalar sırasında ortaya çıkan alanlardan
 - Paşalar Köyü
 - Çandır
 - Çorakyerler
- Muğla ili sınırları içerisinde yer alan Özlüce fosil yatakları da yine linyit araştırmaları sırasında ortaya çıkarılan zengin bir omurgalı fosil yatağıdır.
- Primat fosili içeren diğer bir fosil yatağı ise yine 1957 yılında Fikret Ozansoy tarafından keşfedilen Ankara İli, Kazan İlçesi sınırları içerisinde yer alan Sinap Formasyonudur.
- Bu fosil lokalitesi dünya literatürüne Ankarapithecus isimli yeni bir cinsi kazandırması bakımından önemlidir.

- Bu kazı çalışmaları ile ortaya çıkarılan fosil örnekler, Anadolu Yarımadası'nın günümüzde olduğu gibi geçmişte de çok çeşitli canlı türlerine ev sahipliği yaptığını göstermesi ve canlılığın çeşitlenmesi sürecinde oynadığı rolü ortaya koyması açısından önem taşımaktadır.
- Anadolu'da yaşamış eski insan toplumlarının yaşam biçimleri, demografik yapısı ve sağlık durumlarının belirlenmesini sağlayan iskelet kalıntıları üzerindeki çalışmalar ve bu kalıntıların çıkarılması esnasında kazılarda görev alan antropologların sayısı da azımsanmayacak derecede artmıştır.

- Başta tarih, biyoloji ve sosyoloji olmak üzere çok sayıda bilim dalı ile benzer yönleri bulunmasına, ayrıca çok sayıda sosyal ve beşeri bilimle ortaklaşa çalışmalar gerçekleştirmesine ve bilgi alışverişi içinde bulunmasına rağmen, antropoloji insanı merkeze olarak, onu zaman ve mekan içinde değişen bir varlık olarak değerlendirmesi açısından diğer bilimlerden farklılaşmaktadır.

Şevket Aziz Kansu

- Paris Antropoloji okulunda kafatası morfolojisi ile ilgili çalışmayı yapıp yurda döndükten sonra o yıllarda Türk Antropoloji alanında popüler olan insan ırkları ile ilgili çalışmalar yapmıştır.
- Türk "ırkı"nın fiziksel yapısına yönelik bir dizi çalışmadan sonra Anadolu'da yaşamış halkların fiziksel yapısı ve günümüz insanıyla karşılaştırılmasına yönelik araştırmalar yapmıştır.
- Doktor kökenli olmasından dolayı kanserli hastaların kan gruplarını incelemiş ve bu alanda araştırmalar yayınlamıştır.
- Kansu'nun kan grupları çalışmalarının yanı sıra prehistorik ve etnolojik, antropolojinin tarihçesi gibi çalışmaları da vardır.

İsmail Kılıç Kökten

- Aynı zamanda coğrafya mezunu olması Kökten'in manzaralara aşinalık kazanmasını sağlamıştır. Doğu ve Güneydoğu ve Akdeniz bölgelerinde bulunan yerleri keşfetmiştir.
- 1946-Karain Mağarası
- Yerel müzelere devredilecek parçaları restore etmiştir.
- Ankara ve Antalya'daki müzelerde tarih öncesi sergilerin kurulmasına katkıda bulunmuştur.

Enver Yaşar Bostancı

- Yaptığı ilk çalışmalar arasında Türk erkek ve kız çocuklarında beden, büyüme ve gelişmesine yönelik araştırmalar yapmıştır.
- Daha sonraki yıllarda prehistorik araştırmaların yanı sıra insan evrimine ve Anadolu'nun eski sakinlerinin morfolojik yapılarını belirlemeye ve karşılaştırmaya yönelik çalışmaları mevcuttur.
- Anadolu'da insan kronolojisi ve Homo genusu için yeni bir sınıflama da önermiştir. Bostancı, son yıllarında dilin evrimi ve rakam evrimi üzerinde de çalışmıştır.

Muzaffer Şenyürek

- Doktora tezi olarak insan dişinin evrimini incelemiş olmasından dolayı diş konusunda bir otorite olarak tanınmaktadır.
- Bunun yanı sıra fosil primatlar üzerinde önemli araştırmalar yapmış, iskelet ve Neanderthal adamı üzerinde çalışmıştır.
- Yurdumuzda bulunan ilk Neanderthal fosil dişleri Kılıç Kökten tarafından bulunmuş, Şenyürek tarafından incelenerek bunun Neanderthal adamına ait olduğu tespit edilmiştir.
- Şenyürek ayrıca Anadolu kalkolitik ve bakır çağı sakinleri ile bugünkü halkı arasında çeşitli karşılaştırmalar yapmış ve farklar tespit etmiştir.
- Ayrıntılı bir şekilde incelediği konular arasında Anadolu'nun eski sakinlerinin fizik tipleri, ömür süreleri, iskeletlerinde görülen patolojik durumlar ve diş aşınmalarının yaşla olan ilişkileri gibi problemler de vardır.

Seniha Tunakan

- Bakır-Tunç, Eti, Frik ve Klasik devri ile Bronz çağına ait iskeletler üzerinde incelemeler yaparak bu dönem halklarının antropolojisine ait çalışmalar yapmıştır.
- Bunların yan ısıra ırkların doğuşu, saç rengi ve kalıtımı, Türklere göz çukuru ve kapasitesi, Türk suçlularında el ayası karşılaştırılması gibi Türklere morfolojik yapısını belirlemeye yönelik çalışmaları da vardır.
- Ayrıca Tunakan, ülkemizde ikiz doğum sıklığı üzerine ilk araştırmayı yapan antropologdur.

Muine Atasayan

- Bakır çağı ve Eti devrine ait iskeletleri incelemiş, Anadolu'nun ırk tarihine yönelik antropolojik araştırmalar yapmıştır.
- Türk saçları üzerinde gerçekleştirdiği antropolojik araştırması bu alanda ilki temsil etmektedir.
- Ayrıca paleolitik tipte aletler üzerine araştırmaları da vardır.

Refakat Çiner

- Anadolu'da gerçekleştirilen kazılardan elde edilen iskeletler üzerinde incelemeler yapmıştır.
- Anadolu'nun eski sakinlerinin fiziksel yapısını belirlemeye yönelik çalışmaların yanı sıra, akademisyenliğinin ilk yıllarında Türkiye Kadınlarının Antropolojisine yönelik bir çalışmada yapmıştır.

